

BULLETINEN

Information från Litteraturvetenskapliga institutionen
vid Uppsala universitet

De högre seminarierna

Februari 2017

Litteraturvetenskap

Tisdagen den 21 februari kl. 13.15–15.00

Lokal: 6–K1005 (Mallas salong)

Gästdoktorand Hannah Tischmann, Wiens universitet, lägger fram ett avsnitt om Marit Paulsens *Du, människa?* (1972) ur sitt pågående avhandlingsarbete. Material tillgängligt fr.o.m. den 14 februari. Materialet kan också rekvideras från hannah.tischmann@univie.ac.at. Se särskild presentation!

Ordf.: Williams

Torsdagen den 2 mars kl. 15.15–17.00

Lokal: 6–0031

Gästföreläsning: Dr. Maximilian Benz & Prof. Dr. Christian Kiening, University of Zurich: "Time and Temporality in Late-Medieval and Early Modern Travel Writing". Arrangör: Litteraturvetenskapliga institutionen. Kontaktperson: Paula Henrikson. Se särskild presentation!

Ordf.: Henrikson

Se vidare seminarieriet TEMA VÅLD nedan.

Retorik

Torsdagen den 23 februari kl. 15.15–17.00

Lokal: 6–0031

Gästföreläsning: Anthony John Lappin, Research Professor, National University of Ireland Maynooth: "Cognitive Brain Functions, Feelings, and Switching on a Theory of Fiction: delectatio, utilitas, sublimitas".

Ordf.: Rosengren

Tisdagen den 28 februari kl. 13.15–16.00 (OBS sluttiden!)

Lokal: 16–0043

Birgitta Ekblom slutventilerar sitt avhandlingsmanus *Härskarhyllning som påverkan. Panegyriken kring tronskiftet 1697*. Opponent: FD Stefano Fogelberg Rota. Manus kan rekvideras två veckor före seminariet genom e-post till birgitta.ekblom@littvet.uu.se. Se särskild presentation!

Ordf.: Öhrberg

Se vidare seminarieriet TEMA VÅLD nedan.

Tema våld

Tisdagen den 7 februari 13.15–15.00

Lokal: 2–K1023 (OBS lokal)

Gunnel Ekroth och Sigrid Schottenius Cullhed inleder om "Våldtäkt i antiken" med Euripides *Ion* som huvudsaklig exempeltext och bakgrund i den vetenskapliga diskussionen. Samseminarium med Språkvetenskapliga fakulteten. Se särskild presentation!

Ordf.: Pettersson

Torsdagen den 16 februari 15.15–17.00

Lokal: 6–0031

”Om att skjuta sin nästa som sig själv – Slavoj Žižeks *Violence* och Kamel Daouds *Fallet Meursault*”. Alexander Stagnell inleder. Samseminarium med Språkvetenskapliga fakulteten. Se särskild presentation!

Ordf.: Pettersson

Fortsatt program:

To 9/3 15.15–17.00

Annie Mattsson: ”Realistisk skräck och reflexivitet i ’splatterfilmer’”

Ti 21/3 13.15–15.00

Jules Kielmann: ”Frivilligt våld. Masochism i George Batailles *Eroticism – Death and Sensuality* och Michael Kleebergs *Barfuß*“ För den sistnämnda se: www.dtv.de/buch/michael-kleeberg-barfuss-19138

Ti 4/4 13.15–15.00

Ann-Sofie Lönngren: Ett kapitel ur Giorgio Agambens *Homo Sacer* relaterat till den holländske författaren Michel Fabers roman *Under the skin* (2000)

27/4

Meddelas senare.

9/5

Ann Öhrberg: Kopplingen våld – psykiska problem

23/5

Meddelas senare.

Frågor som gärna aktualiseras vid varje seminarium:

Hur motiveras en våldsskildring då den är dokumentär respektive då den är fiktionell?

Hur skildras våldets orsaker?

Hur skildras våldets följdverkningar?

Hur hanteras perspektiven förövare/offer?

Hur tar verket/(den implicerade) författaren/upphovsmannen ställning?

Vilken läsar-/mottagarposition inbjuder verket till?

Torsten Pettersson

Forskningsnoden Vetenskap, validering, partiella perspektiv. Kunskapsproduktion bortom normerna

Torsdagen den 23 februari kl. 15.15–17.00

Lokal: Eng 1–0062, Thunbergsvägen 3B, Uppsala

Indigenous masculinities: recovering from white supremacist hetero- normative patriarchy ideals in North America. Kim Anderson (PH.D., Family Relations Department, University of Guelph, Ontario, CA) and Robert Alexander Innes (PH.D., Department of Indigenous Studies, University of Saskatchewan, CA). Commentators are Irene Molina, Simon Wetterlund and Eva Forsgren. In collaboration with Centrum för mångvetenskaplig forskning om rasism (CemFor), Technoscience research group, Centre for Gender Research, Uppsala University and Uppsam – the association for Sámi related research in Uppsala. The seminar is in English. Postseminarium.

Ordf.: Lönngren

Särskilda presentationer

Dr. Maximilian Benz & Prof. Dr. Christian Kiening: Late-medieval travel writing not only concerns spatial expansion. It devotes a lot of energy on issues of time and temporality. Firstly, travel writing offers the possibility to link something present with earlier or later events in the salvific history. According to the medieval world view, travelling through space is always connected with travelling through time: the chronotopic order of the Christian world implies that travelling east brings one not only to paradise but also to primordial time or at least to earlier layers of temporality. The narrative texts, secondly, are able to reproduce the successive, time-consuming structure of travelling, but their temporality stands by itself and can generate specific meanings, e.g. by cutting or lengthening certain parts of a journey and thus downsizing or emphasizing the persons, events or concepts it is connected with. This permits, thirdly, an alternative way of thinking within the Christian system – by connecting (religious, political, behavioural, social etc.) otherness with a time structure – and can lead travel writing into a genre of self-reflection. In that way genuinely literary texts can adopt the structure of travel writing and produce different imaginings of time in order to reflect the conditions and effects of temporality. Thus, time is not only a constituent narratological part of late-medieval and early modern travel writing, but can also be its topic and a ‘medium of reflection’. In our paper we will analyze the specific functions of time and temporality in several types of travel writings, all related to the pilgrimage to the holy land: John of Mandeville, Hans Tucher, and Daniel Ecklin.

Birgitta Ekblom: Avhandlingens huvudsyfte är att visa hur svenskspråkig tryckt panegyrik som skrevs om de båda enväldiga kungarna Karl XI och Karl XII i samband med tronskiftet 1697, fungerade som en kanal för politisk kommunikation under en tid då öppna politiska diskussioner inte var tillåtna. Analyserna visar hur författarna hyllade de båda kungarna i överensstämmelse med tidens retoriska ideal, vilka till stor del utgick ifrån ett klassiskt arv som anpassats till tidens smak och litterära konventioner. På så sätt kunde författarna precisera enväldets villkor och värdegrund, men också mer eller mindre implicit kritisera och hota politiska motståndare, uttrycka krav och förväntningar på den nye kungen samt lyfta frågor av intresse för dem själva eller deras uppdragsgivare. Utöver analyser av panegyrik från olika delar av det svenska Östersjöväldet har avhandlingsarbetet resulterat i en inventering av svenskspråkig tryckt panegyrik från tronskiftet samt ett ramverk som visar vilka grundläggande beståndsdelar som återkommer i kröningshyllningarna till Karl XII.

Gunnel Ekroth och Sigrid Schottenius Cullhed: Det sexuella våld som kvinnor utsätts för i antik litteratur kan inte kallas ”våldtäkter” – det menar Ed Harris i ”Did Rape Exist in Classical Athens?” (2004). Argumentet lyder: Den i sträng mening moderna brottsliga förbrytelsen ”våldtäkt” innebär en kränkning av en annan människas personliga integritet. I den grekiska antiken hade kvinnor ingen självbestämmanderätt och hennes medgivande var framförallt relevant för att bedöma vem som hade kränkt offrets manliga familjemedlemmar, oftast make eller fader. Om en kvinna hade blivit förförd straffades hon och mannen gick fri, och om hon inte hade gett sitt medgivande fick händelsen andra konsekvenser. Det fanns inte heller något ord som direkt motsvarade våldtäkt i Grekland, utan det föll (ibland) under paraplybegreppet *hybris*.

I ”Greek Tragedy: A Rape Culture” (2011) förespråkar Nancy R. Rabinowitz en annan linje och ställer bland annat frågor om hur vi ska undervisa på de här texterna. Hennes slutsats är att våldtäkternas höga frekvens och den ambivalens som råder i terminologin tjänar till att normalisera våldtäktskulturer där sexuellt våld assimileras med sexuellt begär. I det här sammanhanget vill vi också diskutera det sexuella våldet mot slavar, som ofta hamnar vid sidan av huvuddiskussionerna. Med exempel bland annat från den grekiska epiken och tragedin blottlägger Kathy L. Gaca de ohyggliga brott som begicks mot kvinnliga krigsfångar i ”Ancient Warfare and the Ravaging Martial Rape of Girls and Women” (2014). Utifrån de här tre texterna vill vi på seminariet ”Våldtäkt i antiken” diskutera Apollons våldtäkt av Kreousa i Euripides tragedi *Ion* – övergreppets skildring och roll i dramat, protagonisternas reaktioner och särskilt framställningen av Kreousa och Apollon. I mån av tid vill vi även diskutera Hades rov av Persefone i *Den homeriska hymnen till Demeter* och i Claudius Claudianus *Bortrövandet av Proserpina* utifrån antikens våldtäktsbegrepp och frågan om medgivande.

Ion, *Den homeriska hymnen till Demeter* och *Bortrövandet av Proserpina* kan läsas i de engelska Loeb-översättningarna:

<http://libris.kb.se/bib/17664731>

<http://libris.kb.se/bib/18687628>

<http://libris.kb.se/bib/18687775>

Den homeriska hymnen till Demeter finns också i Ingvar Björkesons svenska översättning, och *Ion* i Tord Bäckströms.

Sekundärtexterna till seminariet skickas ut i PDF-format.

Alexander Stagnell: Under seminariet kommer vi att diskutera Kamel Daouds *Fallet Meursault* (2015) (*Meursault, contre-enquête*, Éditions Barzakh, 2013) med utgångspunkt i den distinktion Slavoj Žižek gör i *Violence – Six Sideways Reflections* (Profile: 2008) mellan subjektivt och objektivt våld samt hans begrepp om nästan, hämtat från Lacan. Tidigare har seminariet tagit upp frågor som rör våldets gränser, fiktionellt kontra dokumentärt våld och våldets effekter, men nu har turen kommit till frågan om det mindre spektakulära våldet, det som finns inbyggt i ett system i syfte att garantera dess fortsatta överlevnad. Frågor som vi därmed kan ta med oss in i seminariet är exempelvis det subjektiva våldets (det vill säga de två mordens) status och påverkan på huvudpersonen i *Fallet Meursault*, hur är det möjligt att läsa *Fallet Meursault* som en berättelse om objektivt våld samt vad Daoud respektive Žižek kan säga oss om utvecklingen av förhållandet mellan väst och den muslimska världen från kolonialism, via frihetskrig till idag. Jag kommer att inleda genom att sätta Žižeks tankar i en lacaniansk kontext samtidigt som jag genom detta ämnar försöka öppna en dialog mellan Daoud och Žižek.

Hannah Tischmann: lägger fram ett analyskapitel ur sitt pågående avhandlingsprojekt om litterära tidspraktiker och sociala orättvisor i den svenska arbetarlitteraturen. Kapitlet fokuserar på tidspraktikernas form och funktion i Marit Paulsen roman *Du, människa?* (1972). Texten (på engelska) finns tillgänglig fr.o.m. den 14 februari och kan rekvideras via e-post: hannah.tischmann@univie.ac.at.

Meddelanden

Under vt 2017 ges följande kurser inom forskarutbildningen:

Fördjupningskurs i allmän litteraturvetenskaplig teori och metod ges under första halvan av vårterminen 2017 med Torsten Pettersson och Johan Svedjedal som lärare (under förutsättning att tillräckligt antal deltar). Den som vill delta i kursen bör kontakta Johan Svedjedal senast den 20 december. Kursen är även öppen för masterstudenter. **Medeltid, Renässans, Barock** ges under andra halvan av vårterminen. Lärare: Sigrid Schottenius Cullhed. Kursen är även öppen för masterstudenter.

Retorik

För information om vårterminens kurser, kontakta Mats Rosengren (mats.rosengren@littvet.uu.se).

Bulletinen publiceras på internet, adress: www.littvet.uu.se/bulletinen.html.

elin.lofgren@littvet.uu.se